

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

- Læsekompetenceplan for Egedal Kommune 0 – 18 år; læsning, sprog og læring –

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

<p style="text-align: center;">S</p> <p style="text-align: center;">- status/sammenhæng -</p>	<p style="text-align: center;">M</p> <p style="text-align: center;">- målsætning -</p>	<p style="text-align: center;">T</p> <p style="text-align: center;">- tiltag og handlinger -</p>	<p style="text-align: center;">T</p> <p style="text-align: center;">- tegn -</p>	<p style="text-align: center;">E</p> <p style="text-align: center;">- evaluering -</p>
<p style="text-align: center;">Læseudvikling</p>	<p>CKF + Fælles mål Kommunale målsætninger Lokale målsætninger</p>	<p>Hvad sættes i værk for på bedst mulig vis at kunne nå målet?</p>	<p>Hvad skal man se af tegn på vej mod (delmål), og når målet er nået?</p>	<p>Summative (formaliserede) test og formative (løbende) evalueringsformer</p>
<p><i>Ordforråd, læseforståelse, læsekonventioner og læseinteresse</i></p> <p>Dialogisk læsning: <i>Dialogisk læsning fordrer, at barnet får mulighed for indlevelse i tekster og deltager i en aktiv dialog om handlingsforløbet.</i></p> <p><i>Børnene skal have mulighed for tekstindlevelse og skal samtidig indføres i skriftsproglige konventioner gennem dialog, fællesskab og erfaring.</i></p>	<p>Institutionerne anvender en fælles bogliste fra Egedal bibliotekerne.</p> <p>Institutionerne udvikler og opdaterer boglisten.</p> <p>Institutionerne arbejder med bøger og dialogisk læsning på mange forskellige måder.</p> <p>Det læste bearbejdes på mangfoldig vis – fx leg, drama, tegninger og sang</p> <p>Barnet finder interesse</p>	<p>Sparringspartnere: Talepædagoger, Egedal bibliotekerne, læsekompetencecenteret (LKC)</p> <p>Egedal bibliotekerne udvikler en bogliste med forskellige genrer og titler, som kan være velegnede til dialogisk læsning - jf. bilag 1.</p> <p>På <i>Egebørn-intra</i> vil bibliotekarerne fra Egedal bibliotekerne lægge informationer om nye bøger, som er velegnede til dialogisk læsning og oplæsning i øvrigt.</p> <p>Det tilsigtes, at den enkelte institution udvælger bøger, som indkøbes</p>	<p>Der er et øget fokus på bøger i institutionen.</p> <p>Der skabes rolige stunder til dialogisk læsning</p> <p>Børnene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltager aktivt i læsningen • bliver opmærksomme på skriftsproglige konventioner • er begyndende opmærksomme på bogstavers betydning • er begyndende opmærksomme på tegn- 	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvor høj grad er dialogisk læsning en integreret del af samværet med børnene? • I hvor høj grad er børnene i stand til at håndtere en bog på egen hånd? • Legelæser børnene? • Efterligner børnene læsningssituationen i deres leg?

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>for bøger.</p> <p>Barnet får mulighed for at reflektere over og indgå i dialog om teksters indhold og udseende</p> <p>Barnet stifter bekendtskab med mange forskellige tekster.</p> <p>Barnet får mulighed for at opdage detaljer omkring skriftsprogets konventioner – fx læseretning, almen kendskab til begreber som ord og sætning.</p> <p>Forældre inddrages.</p>	<p>og anvendes til dialogisk læsning og oplæsning i øvrigt. Herved sikres det, at det enkelte barn møder forskellige bøger, forfattere og genrer og får mulighed for at deltage aktivt i dialoger omkring indhold og tekststrukturer.</p> <p>Der afholdes kurser i dialogisk læsning.</p> <p>Der vidensdeles både kollegialt og med talepædagogen, som er tilknyttet institutionen.</p> <p>Se i øvrigt inspirationsfolderen om dialogisk læsning - forefindes på Egedal Bibliotekernes hjemmeside.</p> <p>På forældremøder vejledes forældrene i, hvorledes de kan støtte deres barn via dialogisk læsning.</p>	<p>sætningens betydning</p> <ul style="list-style-type: none"> • er bekendte med forskellige genrer og forfattere • får mulighed for at indleve sig i og meddigte i mange forskellige universer <p>Pædagogiske medarbejdere kan varetage dialogisk læsning som metode.</p> <p>Forældre oplever sig velinformeret og motiveret til at støtte deres barns skriftsprogsudvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke børn har/har ikke udvist særlig glæde ved at deltage i dialogisk læsning? • Hvorledes er børnenes indlevelsens- og aktivitetsniveau før, under og efter oplæsningen? • Hvilke tiltag er iværksat for, at alle ansatte har den fornødne viden om dialogisk læsning? • Hvilke tiltag er foretaget for at inddrage forældrene? • Oplever I, at forældrene tager dialogisk læsning til sig? • Er børnene motiverede for dialogisk læsning? • Lægger børnene mærke til tekstkonventioner – fx mellemrum, tegn, bogstaver, linjer, antal sagte og skrevne ord er ens?
--	---	---	---	--

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

<p><i>Sprogets funktion, forståelse, ordforråd og interesse</i></p> <p>Symbolsprog: <i>Et fokus på hvorledes man bruger sproget i forskellige situationer, kan udvide barnets ordforråd og give barnet en dybere forståelse af sproget og dets funktion.</i></p>	<p>Børnene stifter bekendtskab med forskellige rollelege – fx familielege og politi & røvere.</p> <p>Det pædagogiske personale udnytter og fornyer læringsmiljøerne i relation til læringsmålene</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper børnene med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at sætte ord på en leg • at skabe fantasiunivers • at skabe indre forestillingsbillede gennem leg <p>I legen skal sproget udvides og afprøves.</p> <p>Børnene forhandler og aftaler.</p>	<p>Det pædagogiske personale sætter ord på det som barnet er optaget af her og nu.</p> <p>Det pædagogiske personale skaber grobund for og tager initiativ til fantasifulde lege.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på, hvordan læringsmiljøerne kan udnyttes i dagligdagen til at understøtte børnenes leg.</p> <p>Det pædagogiske personale sætter ord på børnenes legeunivers med udgangspunkt i børnenes ideer.</p> <p>Børnene begynder at sætte ord på deres lege.</p>	<p>Børnene bruger legesignaler – fx brug af kropssprog, figurer og attrapper, udklædning, stemmeføring og mimik. Læringsmiljøerne udnyttes og tilpasses til børnenes behov.</p> <p>Børnene kan bruge sproget – fx til at invitere sig ind i en leg, holde legen kørende og holde pause i legen.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i> .</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udnyttes læringsmiljøerne optimalt? • Revurderes læringsmiljøerne løbende? • Afspejler læringsmiljøerne børnenes interesser og lege? • Skaber læringsmiljøerne mulighed for leg i forskelligt tempo?
--	---	--	---	--

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>Sprogets forside bliver afprøvet; de siger ordene på forskellige måder – alt efter rolle i legen.</p> <p>Børnene bliver bevidste om, at sprogets form – måden tingene siges på, har betydning.</p> <p>Børnene udvikler deres kommunikative evner; for at legen kan fungere, er det nødvendigt at blive forstået og gøre sig forståelig.</p>		<p>Børnene kan skabe sig fiktive handlinger med sproget – fx betyder "Snork-pyh", at nu har de sovet en hel nat, og en ny dag begynder.</p> <p>Børnene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spejler sig i de voksne og kopierer de voksne • leger rollelege • lærer af hinanden 	
<p><i>Flydende sprog, ordforråd, forståelse og interesse</i></p> <p>Fortælle historier: <i>Børn udvikler deres sprog og deres forestillingsevne ved at lytte til, og fortælle historier.</i></p>	<p>Barnet kan danne indre billeder ved at lytte til historier.</p> <p>Barnet kan være interesseret i og opmærksom på det talte sprog.</p> <p>Barnet kan fortælle om det, som det er optaget af.</p> <p>Barnet kan lytte til andre.</p>	<p>Det pædagogiske personale fortæller historier til børnene.</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper børnene til at danne indre billeder ved at bruge stemmeleje og mimik til at understrege indholdet.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksomme på at vidensdele med</p>	<p>Børn glædes over at høre historier.</p> <p>Børnene indlever sig i handlingen.</p> <p>Børnene gengiver handlingen til andre.</p> <p>Børn inspireres til at lave egne fortællinger.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvornår oplever I, at børnene finder glæde ved at lytte? • Oplever I, at barnet ønsker at høre en hi-

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>Barnet kan fortælle historier og bruge sin fantasi i fortællingerne.</p> <p>Barnet er opmærksom på sine modtagere.</p>	<p>forældre.</p> <p>Det pædagogiske personale skaber rig mulighed og gode situationer, hvor børnene kan fortælle og lytte.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksomme på at sænke tempoet.</p> <p>Der skabes mulighed for, at barnet med et lille sprog har adgang til visuelle ting, som kan styrke dets kommunikation - fx laminerede sangtekster med billede på, tøjdyr som symboliserer sange og historier.</p>	<p>Børn inspireres til at digte videre på fortællinger – fx via lege og rollelege.</p>	<p>storie igen og igen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvornår oplever I, at børnene får lyst til at fortælle om/efterligne dele af en historie? • Oplever I, at børnene indlever sig og er engagerede? • Hvad er der gjort for at skabe rolige stunder? • På hvilken måde er praksis ændret?
<p><i>Vidensdeling</i></p> <p>Formaliseret samarbejde med indskoling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>forventningsafstemning</i> • <i>overlevering institution-skole</i> • <i>løbende forældreinddragelse</i> 	<p>Informationerne deles med både skole, leder og mini-SFO.</p>	<p>Der afholdes et møde mellem den afgivende daginstitution og den modtagende skole.</p> <p>På overdragelsesmødet præsenteres, hvorledes og hvad børnegruppen har arbejdet med i dagtilbuddet ift. læsekompetenceplanen - herved</p>	<p>Forældre og børn oplever en øget sammenhæng mellem dagtilbud og skole.</p> <p>Det pædagogiske personale i mini-SFO fortsætter det pædagogiske arbejde, som dagtilbuddet har igangsat i forhold til læsekompeten-</p>	

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>Forældre har hjemme mulighed for at støtte op om deres barns skriftsproglige udvikling og danne sammenhæng mellem hjem og institution.</p>	<p>skabes sammenhæng, dialog og vidensdeling mellem dagtilbud og skole.</p> <p>Forældrene informeres løbende om institutionens skriftsprogsstimulerende tiltag.</p> <p>Tidlige skriftsprogsudviklende tiltag er på dagsordenen ved alle forældremøder.</p>	<p>ceplanen.</p>	
<p><i>Fonologisk opmærksomhed og interesse</i></p> <p>Fonologisk opmærksomhed: <i>Sproget består af enkeltlyde, og for på sigt at blive en læser er det væsentligt, at barnet udvikler en opmærksomhed på sprogets lydside.</i></p>	<p>Barnet er opmærksom på sprogets lydside.</p> <p>Barnet viser interesse for rim og remser og rimer selv og lydvrøvler.</p> <p>Barnet synes, det er sjovt at lege med lydene – fx vrøvle, "bakke snavvendt" og sige sjove lyde.</p> <p>Barnet kan udlede,</p>	<p>Der skabes ro til et fokus på sprogets lydside</p> <p>Der synges, rimes og fortælles remser ofte.</p> <p>Det pædagogiske personale fortæller historier og inddrager vrøvleord, som børnene skal gætte.</p> <p>Det pædagogiske personale bytter forbogstaver på børnenes navne, så navnenes forlyd ændres.</p>	<p>Børnene finder det sjovt at lytte til det pædagogiske personale, som leger med sprogets lydside.</p> <p>Børn virker interesserede og efterligner de voksne, når de præsenterer, hvorledes man kan lege med sprogets lydside</p> <p>Børnene er selv i stand</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Synes børnene, at det er sjovt at lege med sprogets lydside? • Hvilke tiltag er gjort for, at børnene skal finde det sjovt at lege med sprogets lydside?

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>hvad ordet betyder, når voksne vrøvler – fx ved at bytte forbogstavet ud med et andet (“... se der går en Bo” “nej ... en ko”).</p> <p>Barnet kan lege med stavelsesdeling – fx kro-ko-dil-le.</p>	<p>Det pædagogiske personale laver sjov med sprogets lydside.</p>	<p>til at lege med sprogets lydside.</p> <p>Barnet kan se både små og store bogstaver adskillige steder i institutionen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvorledes er erfaringerne med rim og remser? • Hvilke tiltag er gjort for, at børnene kan se bogstaver i hverdagen.
<p><i>Tidlig læsning/før-afkodning og interesse</i></p> <p>Logografisk læsning: <i>Børn er meget tidligt i stand til at genkende nære og kære ord som logoer. Her er ikke tale om læsning i afkodningsmæssig forstand, men barnet kan blive opmærksom på, at det skrevne ord har en betydning, og at ord og bogstaver kan gå igen flere steder. Barnet kan have oplevelsen af at kunne læse (lege-læse).</i></p>	<p>Barnet genkender eget navn i forskellige sammenhænge.</p> <p>Barnet genkender logonavne på hverdagsting og nære og kære navne – fx eget og andres navne, skilte og butiksnavne.</p>	<p>Barnets navn og billede kan ses på alle relevante steder, som hører til barnet – fx garderobe, kurv, skuffe, fotografier og stol.</p> <p>Der laves vendespil, hvor barnets billede og navn kombineres.</p> <p>Der kan laves bus- og togskilte til køreleg – eventuelt på legepladsen.</p> <p>Der kan laves plancher med barnets og forældres navne til ophæng.</p>	<p>Barnet kan genkende sit eget, andres navn og billede i forskellige sammenhænge.</p> <p>Barnet er optaget af at genkende navne og logoer.</p> <p>Barnet bruger logoer i sin leg – fx busskilt, butiksskilte og legebilletter.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan børnene genkende deres navn? • Kender børnene andre logoer? • Er der skabt rig mulighed for, at barnet kan genkende sit navn på flere steder i institutionen? • Hænger barnets navneskilt indenfor dets synsfelt, eller indenfor de voksnes syns-

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

				<p>felt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har barnet mulighed for at finde og lege med sit navn? • Hvilke tiltag er lavet for, at barnet kan danne erfaringer med at genkende sit navn? • Er der lavet andre tiltag for, at børnene kan inddrage andre logoer i deres lege?
<p><i>Tidlig skrivning/før-indkodning</i></p> <p>Skrivning – skribling – tegning: <i>Barnets skriftsproglige udvikling begynder meget tidligt, og barnets tegninger og legeskrift, skribling og bogstavskrivning er tidlige møder med skriften. Således gør barnet erfaringer med at fæstne budskaber på papir via tegning og tidlig lege-skrivning.</i></p>	<p>Det sikres, at alle børn har rig mulighed for at legeskrive og skrible.</p> <p>Der laves ofte aktiviteter, hvor børnene skal legeskrive og legelæse.</p> <p>At tegne ses som en forløber for legeskrivning.</p> <p>Der er opmærksomhed på de situationer i børnehaven, hvor børnene kan opleve skriftsproget funktionelt.</p>	<p>Børn har adgang til skrivepapir med meget bredde linjer og plads til tegning</p> <p>Børn inspireres til at skrible og tegne – fx ved at have mulighed for at lægge deres breve i postkasser, konvolutter osv.</p> <p>Børnene presses ikke til at skrible og tegne, hvis de ikke har lyst, men inspireres til at skrible gennem legeprægede aktiviteter.</p>	<p>Flere og flere børn får lyst til at skrible.</p> <p>Børnenes skribling udvikles i takt med deres viden om konventioner, så de efterhånden skribler med mellemrum og anvender teksttegn og enkelte kendte ord og bogstaver. Bogstaverne er ikke nødvendigvis lydligt relevante.</p> <p>Børnene finder glæde ved at oplæse, hvad de har skrevet.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har børnene lyst til at skrive i hverdagen? • Er der lavet særligt tiltag for, at børnene får lyst til at skrible? – fx navnesedler på gaver, postkasse, posthuslegemiljø, papir med plads til

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

				<p>både tegning og skrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er skriblingen frivillig og bundet til leg? • Er der opmærksomhed på, hvordan børnene kan motiveres til at skrive i hverdagen? • Har alle børn lyst til at skrive? • Hvilke særlige tiltag er igangsat for at motivere de børn, som ikke finder skribling interessant?
<p><i>Skriftsprogskonventioner, flydende læsning og skrivning, interesse</i></p> <p>Diktering af egne historier: <i>Når barnet dikterer til det pædagogiske personale, oplever barnet, at et budskab kan fæstnes til papir, og at andre efterfølgende kan læse budskabet. Dette kan være en motivation til at lære at læse og kan gøre barnet opmærksom på, at budskabet læses via bogstaverne og ikke via tegningen.</i></p>	<p>Det sikres, at børnene får rig mulighed for at diktere små historier til deres tegninger.</p> <p>Børnene er opmærksomme på, at det de fortæller, kan nedskrives, så andre kan læse det. Dette kan være en stor motivationsfaktor for at lære at læse.</p>	<p>Det pædagogiske personale omkring barnet skaber nu og da tid og mulighed for, at barnet kan diktere en kort tekst til sine tegninger.</p>	<p>Børnene finder deres tegninger mere værdifulde, når der er dikteret tekst og/eller skrevet på dem.</p> <p>Barnets forældre er glade for (sammen med barnet) at læse barnets tekster til dets tegninger.</p> <p>Barnet legelæser sin dikterede tekst.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er der skabt tid til, at børnene kan diktere deres tekst til tegninger. • Finder børnene deres tegninger mere værdifulde?

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

				<ul style="list-style-type: none"> • Er børnene interesserede i det, der er skrevet på deres tegning?
<p><i>Flydende sprog, sprogets funktion, interesse, forståelse</i></p> <p>Sproget funktion: Barnet skal blive i stand til at udtrykke følelser og ønsker via sprog. Barnet skal lære at kommunikere med andre om ønsker og følelser.</p>	<p>Barnet er i stand til at gøre opmærksom på egne ønsker og tanker.</p> <p>Barnet er opmærksomt, og forstår andres ønsker.</p> <p>Barnet forstår at bruge sproget som kommunikation med andre mennesker</p> <p>Barnet bruger sproget til at håndtere konflikter og følelser.</p> <p>Barnet fortæller om situationer.</p> <p>Barnet fortæller historier og bruger i det hele tager sproget aktivt til at kommunikere.</p> <p>Barnet bruger sproget som en støtte til at for-</p>	<p>Det pædagogiske personale hjælper med at sætte ord på barnets følelser.</p> <p>Det pædagogiske personale italesætter sine handlinger.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på at lave mange gentagelser.</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper til at løse konflikter via sprog</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på kommunikationsforsøg fra børn med mindre sprog.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på at tilpasse dialogen til barnets sproglige ud-</p>	<p>Barnet bruger sproget alsidigt i forskellige situationer</p> <p>Barnet søger hjælp, når sproget ikke slår til</p> <p>Barnet taler efterfølgende om hændelser.</p>	<p>Der evalueres med <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsøger børnene at løse konflikter via sprog? • Er barnet i stand til at forstå andres ønsker? • Bruger barnet sproget til at forstå hverdagsfænomener? • Er det pædagogiske personale opmærksomme på barnets kommunikation? • Tilpasses dialogen til det enkelte barn?

Handleplan for læsning; børnehave – 3-6 år

	<p>stå hverdagen og de ting, der skal ske.</p> <p>Barnet bruger sproget til at tænke med og til at danne sig forestillinger om verden.</p>	<p>vikling</p> <p>Det pædagogiske personale anvender babytegn, hvis det letter kommunikation med barnet.</p> <p>Det skabes ro til kommunikation.</p> <p>Barnet opfordres til at fortælle, hvad der er sket.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på at skabe tid og rum til en god dialog.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på at holde øjenkontakt med barnet i dialogen, ligesom det er opmærksom på at lære barnet at holde øjenkontakt.</p>		
--	--	---	--	--